

Antoni Skowroński

1901–1988

11 maja 1988 roku zmarł w Poznaniu Profesor Antoni Skowroński, wybitny ekonomista praktyk i teoretyk. W swojej ponad 50-letniej pracy był związany z trzema wyższymi uczelniami – w Poznaniu, Gdyni i Szczecinie. Niezwykle umiejętnie łączył pracę naukową z działalnością gospodarczą i społeczną.

Urodził się 18 grudnia 1901 roku w Waliszewicach (pow. kaliski). Ukończył Szkołę Realną w Łodzi w roku 1922. Po odbyciu studiów na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego uzyskał w roku 1926 tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych. Dwa lata później zdobył z tej dziedziny stopień doktora na podstawie wyróżnionej medalem naukowym Uniwersytetu Poznańskiego rozprawy *Władysław Ochendowski jako ekonomista*, opublikowanej w „Poznańskich Pracach Ekonomicznych” pod red. prof. Edwarda Taylora (Poznań 1928). W tym samym czasie z pożytkiem łączył pracę naukową z działalnością praktyczną w przemyśle spożywczym. Będąc w latach 1930–1939 dyrektorem Fabryki Przetworów Owocowych, Win i Wódka Hartwig-Kantorowicz w Poznaniu, przyczynił się do poważnego jej rozwoju. Jak sam podkreślał, wiele zawdzięczał prof. Taylorowi. Dzięki niemu uzyskał gruntowne wykształcenie teoretyczne. Wpływ prof. Taylora na działalność praktyczną zwiększały comiesięczne zebrania seniorów. Na zebraniach tych dyskutowano aktualne problemy różnych dziedzin polskiego życia gospodarczego.

W okresie okupacji przebywał w Warszawie, pracując w przemyśle. W lutym 1945 roku powrócił do Poznania w grupie Delegata Rządu. Objął z nominacji ministra aprowizacji i handlu stanowisko dyrektora naczelnego Państwowego Zjednoczenia Przemysłu Spożywczego na województwo poznańskie i zielonogórskie. Na stanowisku tym przyczynił się chlubnie do odbudowy ze zniszczeń wojennych, a potem do rozwoju tej ważnej gałęzi przemysłu. Następnie piastował funkcje wiceprezesa, a później prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, aż do jej likwidacji w roku 1950.

Swoje umiejętności łączenia działalności w praktyce z działalnością naukową udało mu się także wykorzystać w okresie powojennym. Gdy w roku 1946 powstała Wyższa Szkoła Handlu Morskiego w Gdyni (przeniesiona w roku 1947 do Sopotu), pospieszył jej z pomocą. W roku akademickim 1946/1947 prowadził wykłady w tej Uczelni z organizacji przedsiębiorstw. W latach 1948–1950 kierował najpierw Zakładem, a potem

Katedrą Organizacji Przedsiębiorstw Akademii Handlowej w Poznaniu. W pracy tej położył duże zasługi, opracowując oryginalny i nowoczesny program wykładów i zajęć seminaryjnych z nauki o przedsiębiorstwie, jego ekonomice i organizacji. Wypada zaakcentować, że Profesor Skowroński wydał w roku 1949 pierwszą w Polsce książkę poświęconą teoretycznym podstawom nauki o przedsiębiorstwie, zatytułowaną *Istota i przedmiot nauki o przedsiębiorstwie* (Wydawnictwo W. Wilak, Poznań 1949). Niestety, na skutek przemian ustrojowych zmieniły się programy nauczania. Nie mógł kontynuować pracy w tej Uczelni, przekształconej w Wyższą Szkołę Ekonomiczną.

W latach 1957–1959 kierował Pracownią Naukową Instytutu Przemysłu Drobno-ego i Rzemiosła w Poznaniu. Równoległe z pracą naukowo-badawczą i dydaktyczną Profesor prowadził aktywną działalność społeczną. W latach 1946–1953 był sekretarzem naukowym Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Przyczynił się do jego rozwoju, inicjując bogatą i bardzo w owym czasie pożyteczną działalność odczytową. W latach 1957–1961 sprawował funkcję prezesa Oddziału Poznańskiego Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa. Uczestniczył w Radzie Naukowej Międzynarodowych Targów Poznańskich. Był konsultantem i wykładowcą Towarzystwa Wiedzy Powszechnej oraz czynnym członkiem Szczecińskiego Towarzystwa Naukowego i Rady Naukowo-Ekonomicznej przy Prezydium WRN w Szczecinie.

W roku 1960 związał się trwale z Politechniką Szczecińską. W tym samym roku objął kierownictwo Zakładu Ekonomii Politycznej, a od roku 1963 – Katedry Ekonomiki Przemysłu i Przedsiębiorstwa Przemysłowego, przekształconej w końcu roku 1970 w Instytut Ekonomiki Przemysłu. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1966. Przeniesiony na emeryturę w roku 1972 prowadził jeszcze przez pewien czas wykłady. Do początku lat 80. przewodniczył Radzie Naukowej Instytutu Ekonomiki Przemysłu w Politechnice Szczecińskiej.

W czasie swej wieloletniej pracy w szkolnictwie wyższym Profesor Skowroński wykształcił liczne zastępy młodych ekonomistów i organizatorów gospodarki. Z jego poznańskiego, a następnie szczecińskiego seminarium wyszło około 300 magistrów ekonomii. Był promotorem i recenzentem kilkunastu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Jego współpracownicy, słuchacze i wychowankowie cenili sobie wygłaszane przezeń wykłady i zawarte w nich poglądy, odbiegające częstokroć od stanowisk oficjalnych i podręcznikowych w kierunku ujęć bardziej praktycznych, popartych rzetelną wiedzą teoretyczną i wielostronnym doświadczeniem w prowadzeniu przedsiębiorstwa w warunkach polskich.

Profesor widział, że istniejący u nas wadliwy system zarządzania nie sprzyjał współpracy ekonomistów z praktyką. Prowadzone badania przedsiębiorstw wykazywały małe zainteresowanie nauką, a kierujący życiem gospodarczym nie odczuwali potrzeby korzystania ze zdobyczy nauki. W tej sytuacji przez cały okres aktywności nauko-

wej, dydaktycznej, społecznej i gospodarczej Profesor nie ustawał więc w staraniach o stworzenie koncepcji nauki o przedsiębiorstwie jako teoretycznego modelu działalności praktycznej, odpowiadającego wszechstronnym doświadczeniom i polskim warunkom gospodarowania. Syntezą jego poglądów, których przedstawienie zapoczątkowała publikacja z roku 1949, jest opracowanie *Nowoczesna nauka o przedsiębiorstwie i jej praktyczna przydatność* (Prace Naukowe Politechniki Szczecińskiej, Szczecin 1981).

Profesor zawsze akcentował potrzebę respektowania zasady gospodarczości jako podstawy racjonalnego działania przedsiębiorstwa, a nadto konieczność traktowania przedsiębiorstwa jako organizacji przede wszystkim ekonomicznej, dążącej do osiągnięcia dochodu przez zaspokajanie potrzeb odbiorców swoich wytworów. Zwracał przy tym stale uwagę na konieczność kojarzenia w przedsiębiorstwie myślenia technicznego i ekonomicznego i odejścia od coraz bardziej upowszechniającego się prymatu pierwszego nad drugim. Zewnętrznym wyrazem wadliwego postępowania było traktowanie przedsiębiorstwa jako organizacji technologicznej ze szkodą dla jej cech ekonomicznych i psychospołecznych. Rzeczywistość społeczno-gospodarcza Polski schyłku 80. i początku 90. lat potwierdziła w pełni słusność obaw, przestróg i wskazań Profesora.

Za zasługi w swojej wielokierunkowej pracy Profesor Antoni Skowroński był wyróżniony wieloma odznaczeniami: Krzyżem Walecznych, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Honorową Odznaką za Zasługi dla Województwa Koszalińskiego, Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Złotą Odznaką Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa, Złotą Odznaką Politechniki Szczecińskiej i innymi.

W stosunku do swych współpracowników i studentów Profesor był wymagający, ale równocześnie życzliwy, sprawiedliwy i skłonny do niesienia niezbędnej pomocy. Swą rozległą wiedzą budził podziw i szacunek, a bezpośrednim sposobem bycia i dowcipem zjednywał sobie powszechną sympatię. I taki pozostaje w naszej wdzięcznej pamięci.

Andrzej Szpaderski